FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I LINKÖPING

UNDERRÄTTELSE
2013-09-27

Aktbilaga 45

Mål nr.	
8031--8034-11	Enhet 1

Anges vid kontakt med domstolen

Energimarknadsinspektionen
Box 155
631 03 Eskilstuna

ENERGIMARKNADSINSPEKTIONEN
Ank. 2013 -09- 30
D/Dnr

E.ON Elnät Stockholm AB m.fl. ./. Energimarknadsinspektionen
angående **tillämpning av ellagen**

Ni får tillfälle att eventuellt yttra Er över E.ON:s yttrande den 26 september 2013.

Om Ni yttrar Er ska det ske skiftligen eller muntligen senast vid förvaltningsrättens muntliga förhandling den 11 oktober 2013.

Förvaltningsrätten kommer att kalla ett av E.ON åberopat vittne. För bevisuppgift och bevistema se yttrandet sida 7.

Om Ni har några frågor kan Ni kontakta förvaltningsrätten.

Mari Upphagen

Mari Upphagen
Telefon direkt 013-25 11 59

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 406 581 04 Linköping	Brigadgatan 3	013-25 11 00 **E-post**: forvaltningsrattenilinkoping@dom.se	013-25 11 40	måndag – fredag 08:00-16:00

LINDAHL

Till

Förvaltningsrätten i Linköping
Enhet 1
Box 406
581 04 Linköping

Malmö den 26 september 2013

YTTRANDE (E.ON 5)

Mål nr 8031-11, 8032-11, 8033-11 och 8034-11;
E.ON Elnät Sverige AB och E.ON Elnät Stockholm AB ./.
Energimarknadsinspektionen (Ei)

E.ON hänvisar till Ei:s yttranden av den 2 september (aktbilaga 37) samt den 12 september 2013. I det förstnämnda yttrandet har Ei bemött E.ON:s företagsspecifika yrkande (för lokalnäten) avseende arbets- och materialomkostnadspålägg. Detta bemöts under punkten 1 nedan.

Ei har i yttrandet den 12 september generellt redogjort för sin inställning till E.ON:s yrkanden. E.ON har getts tillfälle att yttra sig över detta yttrande vid den muntliga förhandlingen och kommer nedan enbart kort bemöta vad Ei anför i fråga om indexering (punkten 2).

E.ON anger nedan bevisuppgift och övriga uppgifter inför den muntliga förhandlingen (punkterna 3 och 4).

1. ARBETS- OCH MATERIALOMKOSTNADSPÅLÄGG

Ei har bestritt E.ON:s företagsspecifika yrkande avseende tillägg för kostnader för arbets- och materialomkostnadspålägg vid beräkning av intäktsramar för åren 2012-2015.

Ei har invänt att ingivet revisorsintyg inte visar vilka verkliga kostnader som E.ON har haft för arbets- och materialomkostnadspålägg. Detta bemöts under punkten 1.1 nedan.

Vidare har Ei påpekat att det i anläggningstillgångar som i årsrapporten redovisas under rubriken "eldistributionsanläggningar och mätare" kan finnas anläggningar som enligt den s.k. kapitalbasförordningen (2010:304) inte utgör anläggningstillgångar i nätverksamheten, samt att anläggningar ska värderas till normvärde för att kunna utgöra underlag för beräkningar om arbets- och materialomkostnadspålägg. Detta bemöts under punkten 1.2 nedan.

1.1 Bemötande av Ei:s invändningar mot E.ON:s skriftliga bevisning

Ei anger i yttrande den 2 september att myndigheten "*i och för sig [kan] medge en höjning av löpande påverkbara kostnader om nätföretaget kan inkomma med ett revisorsintyg som utvisar att de faktiska kostnaderna för arbets- och materialomkostnadspålägg har aktiverats i enlighet med de yrkade beloppen samt om de framstår som rimliga. Med faktiska kostnader avses därmed företagets verkliga kostnader för arbets- och materialomkostnadspålägg.*"

Med hänvisning till att E.ONs revisorsintyg inte visar vilka "verkliga kostnader" som E.ON har haft för arbets- och materialomkostnadspålägg, bestrider Ei att E.ON kompenseras för sådana kostnader till någon del.

Ei:s invändning saknar fog. E.ON har (med råge) uppfyllt sin bevisbörda. Ei:s resonemang om att verkliga kostnader för arbets- och materialomkostnadspålägg ska styrkas är oförenligt med myndighetens egen utarbetade metod för fastställande av intäktsramar och aviserade hantering av arbets- och materialomkostnadspålägg. Utöver vad som anförts i E.ON 3-4, anförs därvid följande.

1.1.1 Att visa verkliga kostnader är en omöjlighet

Ei kräver att E.ON genom revisorsintyg styrker *verkliga* kostnader för arbets- och materialomkostnadspålägg. Detta förhållningssätt är orimligt. Arbets- och materialomkostnadspålägg är inga direkta kostnader utan beräknade indirekta kostnader. Även för de anlitade entreprenörerna utgör arbets- och materialomkostnadspålägg indirekta kostnader, beräknade utifrån verkliga projektkostnader.

Kostnaderna är dock verkliga i så motto att de faktiskt har utgjort en kostnad för E.ON genom entreprenörsfakturorna – vilket framgår av revisorsintyget, se nedan.

Vidare är ett resonemang kring verkliga kostnader för omkostnadspåläggen ologiskt i förhållande till hur kapitalbasen i Ei:s metod beräknas, dvs. utifrån normvärden och en schabloniserad modell. Då elnätsföretagens kapitalbaser baseras på anläggningar enligt normvärden (dvs. inte på verkliga kostnader för anläggningarna) måste godtas att kompensationen för arbets- och materialomkostnadspålägg schabloniseras på samma sätt som Ei schabloniserat reduktionen av normvärdena. Med andra ord, både reduktionen och kompensation ska enligt Ei:s metod baseras på Ei:s normvärden. Det skulle vara orimligt om tillägg (justering) för arbets- och materialomkostnadspålägg till de löpande påverkbara kostnaderna skulle kunna utgöra ett annat belopp än reduktionen enligt norm om 8 %.

I E.ON:s fall har upphandling av investeringar skett i enlighet med branschens normprislista (EBR) och med kostnader som i princip till fullo överensstämmer med EBR. I EBR ingår arbets- och materialomkostnadspålägg om 8 %. Även om så inte vore fallet skulle dock en koppling till varje entreprenörs valda

"verkliga" omkostnadspålägg (högre eller lägre än den schabloniserade reduktionen om 8 %) vara oriktig, eftersom reduktionen avser anläggningar åsatta Ei:s normvärden.

Det bör även framhållas att när investeringarna gjordes 2006-2009 fanns nuvarande förhandsreglering inte på plats. Elnätsföretagen hade således varken vetskap eller någon anledning att tillförsäkra sig om att fakturor och liknande underlag från leverantörerna innehöll viss uppställning eller vissa kostnadsposter (såsom arbets- och materialomkostnader), som senare skulle komma att behöva utgöra underlag till Ei. Det är därför en omöjlighet för E.ON att ur fakturorna från åren 2006-2009 utläsa leverantörernas faktiska arbets- och materialomkostnader. Sådan specifikation kan inte ske retroaktivt. Det har varken funnits anledning för leverantörerna att ange eller för E.ON att kräva redovisning av dessa pålägg, särskilt då all fakturering skett enligt EBR (vilket inkluderar pålägg för arbets- och materialomkostnader).

Ei har i andra sammanhang medgivit svårigheter att i efterhand erhålla information ur fakturor där det tidigare inte funnits något krav eller någon anledning till särskild specifikation. Ett exempel är Ei:s rapport R2010:6 (s. 29-31) avseende löpande kostnader där Ei, angående frågan om att få fram specifikationer för kostnader för drift och underhåll retroaktivt för åren 2006-2009, anger att "*nämnda situation där drift och underhåll är specificerad på fakturan torde vara relativt ovanlig. Expertgruppen har framfört att det i praktiken inte är möjligt för det hyrande nätföretaget att separera drift och underhållskostnader då det inte går att från fakturan utläsa hur stor del av hyran som avser anläggningen (kapitalkostnaden) respektive tjänsten (drift och underhåll). De har också framfört att de uthyrande företagen inte är villiga att lämna ut sådana uppgifter. EI:s bedömning är att nätföretaget kan ha svårigheter att få uthyraren att specificera drift och underhåll för åren 2006-2009. Samtidigt är nätföretaget en kund till uthyraren och som kund får nätföretaget en stark förhandlingsposition att för framtiden begära sådan specifikation*"). På motsvarande sätt har nätföretagen ingen möjlighet att retroaktivt uppställa krav på fakturornas utformning för åren 2006-2009 ifråga om arbets- och materialomkostnadspålägg. Det saknas rimlig anledning för Ei att beträffande arbets- och materialomkostnadspåläggen inta en annan principiell hållning än den man uttryckt i fråga om kostnaderna för drift och underhåll.

1.1.2 *E.ON har uppfyllt sin bevisbörda*

Ei har anfört att myndigheten i och för sig kan medge höjning av löpande påverkbara kostnader. Ei har också i PM 2010:11 angett vilket bevis som ska framläggas av det elnätsbolag som begär kompensation: "*eftersom aktivering av löpande kostnader initialt godkänts av företagets revisor är det rimligt att kräva att nätföretaget lämnar ett revisorsintyg som visar vad som behöver rättas till*". Det ska noteras att Ei inte har lämnat någon anvisning om hur ett revisorsintyg bör utformas.

Beträffande problemet i regleringen att vissa nätföretag aktiverar arbets- och materialomkostnader som kapitalkostnader, anger Ei i PM 2010:11 (s. 8) även

att "*det avgörande för att lösa detta problem är inte att utgå från om företaget har tillverkat eller förvärvat anläggningstillgången. Det viktigaste är istället att se till om företaget aktiverar samma typ av löpande kostnader som normen avser.*" [vår markering].

E.ON har ingett revisorsintyg fogat till E.ON 3, samt (efter påpekande från Ei) kompletterat detta med beloppsangivelser i ett utvidgat intyg bifogat till E.ON 4. Av revisorsintyget framgår med all önskvärd tydlighet att E.ON aktiverat kostnader för arbets- och materialomkostnadspålägg, dvs. samma typ av löpande kostnader som normen avser.

Härefter invänder Ei (i yttrandet det 2 september 2013) att det med EON 4 ingivna revisorsintyget inte visar vilka verkliga kostnader som E.ON har haft hänförliga till arbets- och materialomkostnadspåläggen. Ei tycks mot denna bakgrund inte på ett korrekt sätt ha tillgodogjort sig E.ON:s yttranden och tillhandahållna revisorsintyg.

Såsom angetts i tidigare yttranden intygar E.ON:s revisor att redovisningsenheterna har aktiverat kostnader för arbets- och materialomkostnadspålägg för investeringar gjorda åren 2006-2009 i enlighet med god redovisningssed (dvs. samma typ av löpande kostnader "som normen avser", jfr. ovan), eftersom E.ON outsourcar *allt* utförande av investerings- och underhållsverksamhet och är ett "förvärvande företag" enligt Ei:s terminologi. Av ramavtalen följer att entreprenörerna fakturerar E.ON för nedlagt arbete och material enligt EBR och att kostnader för arbets- och materialomkostnadspålägg ingår i fakturorna. I E.ON:s årsrapporter ingår dessa kostnader i "inköp avseende eldistributionsanläggningar och mätare" samt i "inköp avseende pågående nyanläggningar". Revisorn intygar vidare att investeringskostnaderna enligt årsrapporterna ligger till grund för yrkade belopp avseende arbets- och materialomkostnadspålägg.

Revisorsintygen visar således att E.ON:s kostnader för arbets- och materialomkostnadspålägg i intäktsramen varken kompenseras som löpande påverkbara kostnader eller genom kapitalbasen. E.ON underkompenseras och får inte täckning för redovisningsenheternas skäliga kostnader, vilket kräver att reduktionen enligt norm återläggs till de löpande påverkbara kostnaderna för 2006-2009.

Sammantaget menar E.ON att bolagen har uppfyllt det beviskrav som Ei självt angett, dvs. ett revisorsintyg som styrker de kostnader som aktiverats för arbets- och materialomkostnadspålägg. Det finns inga uppgifter utöver dem som anges i revisorsintyget som kan redovisas till styrkande av att E.ON har aktiverat kostnaderna. Ei förfäktar i sina yttranden ett helt omöjligt beviskrav för att godta den kompensation som E.ON uppenbarligen är berättigat till enligt regleringsmetoden och enligt vad Ei anger i sin PM 2010:11. Som nämnts ovan finns emellertid inget rimligt annat sätt för E.ON att uppfylla den påstådda bevisbördan. Ei har inte heller framfört någon argumentation eller några sakomständigheter som anger varför eller på vilket sätt E.ON:s uppgifter skulle var felaktiga.

1.1.3 *Ei har beviljat justering för andra nätföretag utan motsvarande beviskrav*

Ei har för andra nätföretag – Fortum Distribution AB och Härryda Energi AB[1] – i besluten om intäktsram beviljat ersättning för eget aktiverat arbete för egen räkning, dvs. arbets- och materialomkostnadspålägg, i enlighet med PM 2010:11. Ersättningen har i dessa fall utgått från normvärdena och bolagen har till stöd för sina yrkanden om justering hänvisat till årsredovisningar och däri posten "eget aktiverat arbete". Härryda Energi AB har ingett ett mycket enkelt revisorsintyg. Fortum Distribution AB har medgetts justering *utan* ingivande av revisorsintyg.

Till skillnad från nämnda bolag lägger E.ON *allt* utförande av investerings- och underhållsverksamhet på entreprenad, och har åberopat revisorsintyg som är betydligt mer preciserat och utförligt än det revisorsintyg som Ei godtagit för Härryda Energi. Mot denna bakgrund kan Ei:s inställning till E.ON:s yrkanden ifrågasättas, särskilt utifrån ett likabehandlingsperspektiv.

1.2 Definition av anläggningstillgångar och värdering till normvärde

Ei har gjort gällande att det i årsrapporterna kan finnas anläggningar som inte ska definieras som anläggningstillgångar enligt kapitalbasförordningen, samt att anläggningarna ska värderas till normvärde för att kunna utgöra underlag för beräkningar av arbets- och materialomkostnadspålägg.

E.ON delar i och för sig Ei:s bedömning att det under rubriken "eldistributions-anläggningar och mätare" i årsrapporterna skulle kunna ingå ett mycket begränsat antal anläggningar som inte utgör anläggningstillgångar enligt kapitalbasförordningens definition, och som därmed inte ska ingå i kapitalbasen. E.ON har med anledning av Ei:s påpekande inlett en granskning av samtliga anskaffningar under åren 2006-2009 (dvs. inte bara de anskaffningar som är hänförliga till rubriken "eldistributionsanläggningar och mätare") för att kontrollera om det föreligger anläggningar som inte klassificerats korrekt utifrån OPEX/CAPEX och kapitalbasförordningen.

E.ON genomför även en kontroll av samtliga anläggningar som anskaffats åren 2006-2009 för att från beräkningsunderlaget exkludera de eventuella anläggningar som inte kunnat värderas med normvärde. Det ska dock framhållas att E.ON för alla sina redovisningsenheter har värderat 97-99 % av sina anläggningar i kapitalbasen med normvärde. Ei har beviljat justering av de historiska löpande kostnaderna för aktiverade arbets- och materialomkostnadspålägg för andra elnätsföretag som har värderat motsvarande procentandel av sina anläggningar till normvärde.[2]

---

[1] Bl.a. Härryda Energy AB, redovisningsenhet REL00078 och Fortum Distribution AB, redovisningsenheterna REL00509, REL00860 och REL00861.

[2] Ei har beviljat kompensation för reduktionen av arbets- och materialomkostnadspålägg bl.a. för Fortum Distribution AB, redovisningsenheterna REL00509 och REL005610, där företaget värderat sina anläggningar till 98 % respektive 98.99 % med normvärde.

Med hänsyn till den mycket begränsade tid som stått till buds för ovanstående resurskrävande granskningar (föranledda av Ei:s synpunkter i yttrandet den 2 september 2013) har något slutligt resultat inte kunnat presenteras vid tidpunkten för detta yttrande. Resultatet av granskningarna kommer att redovisas i målet så snart dessa kunnat slutföras. Det är E.ONs ambition att detta om möjligt görs vid den muntliga förhandlingen den 11 oktober 2013. När resultaten av granskningarna föreligger kommer E.ON även att klargöra om dessa föranleder någon justering av de yrkade beloppen för arbets- och materialomkostnadspåläggen.

2. INDEXERING

Ei har i yttrandet den 12 september 2013 utvecklat sin inställning till E.ON:s yrkanden avseende index, framställda i E.ON:s yttrande den 15 mars 2013 (E.ON 3). E.ON vidhåller vad bolaget tidigare anfört i målen med tillägg av följande.

E.ON bestrider Ei:s yrkande om att E.ONs yrkande 3.3 (iv) (avseende indexering av verkliga intäkter vid avstämningen av intäktsramen) ska avvisas.

E.ON menar att frågan om hur indexering av verkliga intäkter ska ske vid avstämning av intäktsramen är en del av metoden och en del av Ei:s beslut för fastställande av intäktsram. I Ei:s beslut den 28 oktober 2011 anges under rubriken "Automatisk justering av intäktsramen" att vid avstämningen efter tillsynsperiodens slut kommer Ei "att räkna om den beslutade intäktsramen för vart och ett av åren med vissa kostnadsprisindex". Att även de verkliga intäkterna omfattas av metoden för avstämning har E.ON uppfattat som en självklarhet. Jämte intäktsramen i sig behövs de verkliga intäkterna för att vid avstämningen kunna beräkna över- eller underdebiteringar, vilka ska föras vidare och påverka intäktsramarna för nästkommande regleringsperiod. Själva syftet med en intäktsram är att den ska ställas i relation till de verkliga intäkterna under regleringsperioden, och därför måste även de verkliga intäkterna 2012-2015 indexeras till 2015 års penningvärde.

E.ON vidhåller således i denna del att de verkliga intäkterna inte ska indexeras enligt FPI för elnätsverksamhet – vilket orsakar instabilitet i metoden (fiktiva över- eller underdebiteringar) – utan ska omräknas i enlighet med intäktsramens utveckling till 2015 års penningvärde för att erhålla ett så korrekt resultat som möjligt.

E.ON bestrider även Ei:s påstående att E.ON:s yrkade indexmetod skulle få "till effekt att varje företag får tre intäktsramar". Vad Ei gör gällande är felaktigt. Vad E.ON har yrkat i indexdelen innebär att det fortfarande är fråga om *en* intäktsram. Så som anförts i E.ON 3 (s. 21), görs i schablonmetoden redan en uppdelning i kostnadsslag, med indexering för vardera kostnadsslag, för att fastställa en intäktsram. *Ei tillämpar således redan i sin egen schablonmetod en hantering av respektive kostnadsslag.* De olika kostnadsslagen är i slutändan åter summerade till en intäktsram. Det är denna möjlighet, dvs. separat hantering av kostnadsslag vid indexeringen, som bör användas även då det gäller de

historiska intäkterna. Självfallet ska de olika kostnadsslagen efter indexering åter summeras till *en* intäktsram. Avstämning ska aldrig ske per kostnadsslag, vilket EON aldrig heller har påstått. För *övergångsregleringen* (som ju byggs upp till en del av schablonmetoden) tillämpar Ei däremot summaindex FPI för elnätsföretag för indexeringen. Detta summaindex ger slumpmässiga och felaktiga resultat (se punkten 6.2.2 i E.ON 3). I motsats till vad Ei påstår innebär E.ON:s yrkade indexmetod en metodförenkling som ger en betydligt mer rättvisande och tillförlitlig indexering.

E.ON hänvisar i övrigt till vad bolaget anfört om indexering, däribland de beräkningar och förklaringar till varför den av Ei tillämpade indexmetoden medför instabila intäktsramar (se p. 6.4 i E.ON 2 och p. 6.2 i E.ON 3). Instabiliteten och oförutsebarheten i tillämpat index är inte är till gagn för någon marknadsaktör, allra minst för elnätsföretagens kunder. Ei:s indexmetod ger inte heller enbart upphov till "vissa obalanser", såsom Ei påstår i sitt senaste yttrande, utan medför mycket stora – och helt onödiga – ekonomiska konsekvenser för elnätsföretagen.

3. BEVISNING

Skriftlig bevisning

Som skriftlig bevisning åberopas tidigare ingivet revisorsintyg, daterat den 31 juli 2013 upprättat av auktoriserade revisorn Eva Carlsvi, PricewaterhouseCoopers AB, avseende arbets- och materialom-kostnadspåläggen, se Bilaga 1 till E.ON 4.

Bevistema: Med revisorsintyget ska styrkas att E.ON:s yrkanden avseende arbets- och materialomkostnadspålägg (för redovisningsenheterna lokalnät syd, nord och Stockholm) baseras på att E.ON under åren 2006-2009 har aktiverat kostnader för arbets- och materialomkostnadspålägg för investeringar utförda på entreprenad, att de aktiverade investeringskostnaderna inte ingår i E.ON:s löpande kostnader för åren 2006-2009, samt att underlagen för beräkningen av yrkade belopp avseende dessa pålägg är korrekta.

Muntlig bevisning

Som muntlig bevisning åberopas vittnesförhör med revisorn Eva Carlsvi, PricewaterhouseCoopers AB. Eva Carlsvi ska höras angående granskningen av underlagen för beräkningen av de yrkade beloppen avseende arbets- och materialomkostnadspålägg och om de slutsatser som kan dras av denna granskning. Till undvikande av tvivel ska Eva Carlsvi inte höras om de omständigheter som är ostridiga i fråga om ingivet revisorsintyg och arbets- och materialomkostnadspåläggen.

Bevistema: Med förhöret ska styrkas att E.ON:s yrkanden avseende arbets- och materialomkostnadspålägg (för redovisningsenheterna lokalnät syd, nord och Stockholm) baseras på att E.ON under åren 2006-2009 har aktiverat kostnader för arbets- och materialomkostnadspålägg för investeringar utförda på entreprenad, att de aktiverade investeringskostnaderna inte ingår i E.ON:s

löpande kostnader för åren 2006-2009, samt att underlagen för beräkningen av yrkade belopp avseende dessa pålägg är korrekta.

Kontaktuppgifter:
Tfn: 010-212 67 45
Mobil: 0709-29 27 45
E-mail: eva.carlsvi@se.pwc.com
Adress: PwC Sverige, Box 4009, 203 11 Malmö

4. ÖVRIGT INFÖR MUNTLIG FÖRHANDLING

Vid den muntliga förhandlingen den 11 oktober 2013 kommer advokaterna Cecilia Kindgren-Bengtsson, Mikael Wärnsby och Madeleine Edqvist från Advokatfirman Lindahl att närvara. Från E.ON kommer Patrik Håkansson (bolagsjurist), Tomas Malmström (analytiker, civ. ing.) och Rune Nilsson (analytiker, civ. ing.) att närvara.

Vi önskar använda dator och storbildsskärm vid förhandlingen.

Som ovan.

Cecilia Kindgren-Bengtsson Mikael Wärnsby Madeleine Edqvist